

formation of protect health competence of teachers given the resources at schools the experience of organization of methodical work, defined traditional and non-traditional forms of methodical work.

Conclusion. *Pedagogical understanding of the problem of management of the organization of methodical work of school on development of protect health teachers' competence allows to contribute valelogic of the educational process. Under such conditions, will increase the level of professional competence of teachers that will positively affect the preservation and strengthening of health of students.*

In the future further research is the improvements of organization of methodical support for the development of protect health and professional competence of teachers of secondary schools.

Key words: *secondary school; teachers' competence; protect health teachers' competence; components; development of protect health competence; methodological support; methodical work; education.*

*Одержано редакцією 21.03.2016
Прийнято до публікації 25.03.2016*

УДК 37.036

Єсіна Н. О.,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, Україна

ТВОРЧИСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Анотація. *Розкрито поняття «інновація», «творчість», «педагогічна творчість», «творчий вчитель». Подано авторське визначення поняття «творчість». Проаналізовано інноваційну педагогічну діяльність, яка включає у свою структуру педагогічну творчість. Виявлено етапи педагогічної діяльності, які допомагають оволодіти досвідом інноваційно-творчої діяльності. Описано рівні творчості, які обумовлюють її як компонент інноваційної педагогічної діяльності.*

Ключові слова: *інновація; інноваційна діяльність; творчість; педагогічна творчість; творчий учитель; структура інноваційної педагогічної діяльності; етапи педагогічної діяльності; рівні творчості.*

Актуальність. *Посилення соціальної ролі особистості, актуальність тенденцій гуманізації та демократизації суспільства зумовлюють необхідність формування творчої особистості. Завдяки діяльності педагога реалізується державна політика щодо створення творчого, інтелектуального, духовного інноваційного потенціалу нації, розвитку науки, техніки і культури, збереження і примноження культурної спадщини у формуванні людини майбутнього. Вища педагогічна школа покликана виховати особистість, яка здатна активно перетворювати навколишній світ, максимально реалізовувати власні творчі можливості, бути відповідальною за формування творчого потенціалу нації. Виховувати таку особистість може педагог, який сам перебуває у творчому пошуку, продукує оригінальні ідеї, приймає нестандартні рішення в розв'язанні педагогічних проблем, виступає дослідником, який здатний до інноваційної педагогічної діяльності.*

Аналіз актуальних досліджень. *Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив установити, що проблему творчості активно розробляють Н. Киричук, Т. Сидоренко, В. Сухомлинський та інші вчені. Педагогічну творчість досліджують І. Дичківська, Р. Ігнатова, С. Сисоєва та інші. Інноваціям в освіті присвячені наукові розвідки С. Батишева, І. Єрмакова, О. Савченко та інших учених.*

Мета нашої статті *полягає в з'ясуванні сутності поняття «творчість», обґрунтуванні її як компонента інноваційної педагогічної діяльності.*

Виклад основного матеріалу. Поняття «інновація» уперше згадується в наукових дослідженнях культурологів у XIX ст. й означає введення деяких елементів однієї культури в іншу. Це його значення дотепер зберігається в етнографії.

На початку XX ст. виникає нова галузь знання – наука про нововведення, у рамках якої вивчаються закономірності технічних нововведень у сфері матеріального виробництва. В українській і зарубіжній літературі проблема інновацій довгий час також розглядається в системі економічних досліджень. Однак згодом постає проблема оцінювання якісних характеристик інноваційних змін у всіх сферах суспільної життєдіяльності. Так, у 60-ті роки XX ст. на стику філософії, психології, соціології, теорії управління, економіки і культурології починає активно розроблятися концепція соціальної інноватики.

Інновацію в освіті розглядають сучасні вчені: І. Єрмаков [3] (як «актуальні, значущі й системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток»); С. Батишев [1] (як «продукти інноваційної освітньої діяльності, які характеризуються процесами створення, розповсюдження та використання нового засобу в галузі педагогіки та наукових досліджень»); О. Савченко [8, 137] (як «процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому»). Не викликає сумнівів, що повсякденна діяльність учителя наповнена пошуками і новаторством, тому являє собою творчий процес.

На думку С. Сисоевої, творчий учитель – це творча особистість із високим ступенем розвитку мотивів, характерологічних особливостей і творчих умінь, що сприяють успішній творчій професійній діяльності, і котра формується внаслідок спеціальної професійної підготовки [10, с. 17].

Більшість авторів погоджуються з тим, що творча особистість – це індивід, який володіє високим рівнем знань, має потяг до нового й оригінального. Головним атрибутом творчої особистості, її найголовнішою ознакою науковці вважають наявність творчих здібностей, що відповідають вимогам творчої діяльності та є умовою її успішного виконання [5, с. 64].

Наш співвітчизник, видатний педагог В. Сухомлинський свого часу відзначає, що «творчість починається там, де інтелектуальні й естетичні багатства, засвоєні, здобуті раніше, стають способом пізнання» [11]. Він уперше виявляє таку особливість творчості як важливу рису людського потенціалу: «Творчість є діяльністю, до якої людина вкладає немовби частину своєї душі, і чим більше вона вкладає, тим багатшою стає її душа. Процес творчості характерний тим, що творець самою працею та її наслідками справляє величезний вплив на тих, хто поряд із ним. Одухотворення й натхнення однієї особистості породжує одухотворення й натхнення у душах інших людей. Творчість – це незримі ниточки, що об'єднують серця. Якщо ви хочете, щоб людина благотворно впливала на людину, утверджуйте у духовному житті колективу й особистості творчість» [11, с. 84]. В. Сухомлинський розглядає творчість як певну особливу інноваційну діяльність, що пов'язана з внутрішньою сутністю людини й обумовлена нею.

Н. Киричук на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури робить висновок, що «творчість – це складне і водночас комплексне явище, зумовлене всім розмаїттям соціально-психологічних і психофізіологічних передумов. Вона є умовою становлення, самопізнання і розвитку особистості» [6, с. 46]. Крім того, науковець підкреслює, що вирішальну роль у творчості відіграє розумова діяльність, яка органічно поєднує в собі логічне мислення й уявлення. Вона розглядає творчість як важливу форму людської практики, активізації потенціалу суб'єкта у процесі особистісних змін, і вважає, що творчий потенціал виражається в різних видах активності людини: пізнавальній, світоглядній, трудовій, комунікативній та інноваційній [6, с. 46].

На думку Т. Сидоренко, творчість – це діяльність, яка породжує щось нове, раніше невідоме, на основі осмислення вже нагромадженого досвіду і формування

нових комбінацій знань, умінь, продуктів. Творчість має різні рівні. Для одного рівня творчості характерне використання вже відомих знань і розширення меж їх використання, на іншому рівні створюється зовсім новий підхід, що змінює звичний погляд на об'єкт чи галузь знань [9, с. 5–7].

Ми розглядаємо творчість учителя як гуманну діяльність, що пов'язана зі створенням нового, оригінального продукту, спрямована на всебічний розвиток особистості й людства в цілому, співтворчість учителя й інших учасників педагогічного процесу, що обумовлена їхніми психолого-педагогічними зв'язками і спрямована на розвиток особистості кожного з учасників педагогічного процесу.

Визначаючи необхідність прояву творчості в інноваційній діяльності представника педагогічної професії, І. Підласий указує на те, що «не вщухає полеміка щодо співвідношення інновацій і творчості. Багато дослідників включають творчість до структури інноваційної діяльності майбутнього вчителя [7, с. 208]. Слід відзначити, що специфічний вид людської діяльності, творчість, поряд із «прогресивністю» характеризується і «новизною». Справжня творчість є гуманною за своєю природою, оскільки спрямована на розвиток і саморозвиток особистості, підвищення рівня культури суспільства в цілому.

Р. Ігнатова визначає педагогічну творчість і творчі вміння особистості майбутнього вчителя як єдність внутрішніх його передумов до творчої діяльності (педагогічна креативність) і зовнішніх виявів (різні види професійної діяльності: навчальна, інноваційна, науково-дослідна, спілкування тощо) [4, с. 51].

С. Сисоєва дає визначення педагогічної творчості через поняття творчого вчителя. Педагогічну творчість учителя науковець розглядає як емоційно забарвлену особистісно орієнтовану розвивальну взаємодію його самовдосконалення, набуття знань, умінь і навичок педагогічної праці, оволодіння творчими вміннями з формування творчої особистості учня в навчально-виховному процесі [10, с. 6–7].

Натомість І. Дичківська вважає педагогічну творчість обов'язковим компонентом інноваційної педагогічної діяльності. Ми погоджуємося з думкою науковця, що інноваційна педагогічна діяльність – це заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, що орієнтована на зміну і розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики; педагогічна творчість – це прийняття і здійснення педагогом оптимальних нестандартних рішень у змінних умовах навчально-виховного процесу [2]. Дослідниця розглядає її реалізацію на двох рівнях:

1. Творчість у широкому розумінні, що виявляється у відкритті нового для себе, тобто виявленні педагогом варіативних нестандартних способів розв'язання завдань. На цьому рівні відбувається перехід від алгоритмізованих, стереотипних прийомів до суб'єктивно нових.

2. Творчість у вузькому розумінні, сутність якої полягає у відкритті нового для себе і для інших, новаторство. Творчим педагогам притаманні висока самоповага, адекватна самооцінка, міцний зв'язок між такими підструктурами самосвідомості, як знання про себе, ставлення до себе, задоволеність своєю професійною діяльністю. Найвищий ступінь педагогічної творчості передбачає внесення новоутворень у традиційну систему.

Відомо, що для того, щоб стати майстром, творцем, педагогу потрібно оволодіти знаннями про закономірності педагогічного процесу, його глибинними основами і механізмами, оскільки учні пробачать своїм учителям і суворість, і сухість, і навіть прискіпливість, але не пробачать поганого знання справи [11]. Отже, по-перше, для успішної педагогічної діяльності педагогові потрібні глибокі професійні знання. По-друге, педагог має володіти досвідом професійної діяльності, який він здобув у процесі професійно-практичної роботи. І, лише пройшовши ці два етапи, він може оволодіти досвідом інноваційно-творчої діяльності, коли він здатний виявляти педагогічні проблеми, їх осмислювати і розв'язувати новим, нестандартним способом.

Висновок. Проведений аналіз досліджень науковців дозволяє зробити висновок про те, що творчість виступає компонентом інноваційної педагогічної діяльності майбутнього вчителя, її виявлення обумовлюється як наявністю певних творчих здібностей, характерологічних особливостей, так і результатом породження, формування і втілення нових ідей, що здійснюється і в умовах вищого навчального педагогічного закладу.

Список використаної літератури

1. Батышев С. Я. Профессиональная педагогика / С. Я. Батышев. – М. : Эгве, 2006. – 287с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К. : Академ. видав., 2004. – 352 с.
3. Ермаков Д. С. Компетентностный подход в образовании / Д. С. Ермаков // Педагогика. – 2011. – № 4. – С. 8–16.
4. Ігнатова Р. В. Творча діяльність педагога : вимоги сучасності / Р. В. Ігнатова // Наука і сучасність : зб. наук. праць. – Львів, 2000. – № 2. – С. 49–53.
5. Киричок І. І. Творчість – основа підготовки вчителя / І. І. Киричок // Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету ім. М. Гоголя. – Ніжин : Ніжинського державного педагогічного університету ім. М. Гоголя, 2002. – № 4. – С. 63–65.
6. Киричук Н. О. Формування творчої особистості вчителя / Н. О. Киричук. – К., 1989. – 195 с.
7. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів : навч. посібник / І. П. Підласий. – К. : Україна, 1998. – 343 с.
8. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник [для студентів педагогічних факультетів / О. Я. Савченко. – К. : Абрис, 1997. – 416 с.
9. Сидоренко Т. Д. Творчість у діяльності вчителя / Т. Д. Сидоренко // Рідна школа. – 2001. – № 5. – С. 55–56.
10. Сисоєва С. О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня / С. О. Сисоєва. – К. : СДОУ, 2000. – 405 с.
11. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості : в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1977. – Т. 1. – С. 59–218.

References

1. Batishev, S. Ya. (2006). Professional pedagogy. Moscow: Egve (in Russ.)
2. Dichkiv's'ka, I. M. (2004). Innovative pedagogical technologies : textbook. Kyiv: Academic publishing (in Ukr.)
3. Ermakov, D. S. (2011). Competence approach in education. *Pedagogika (Pedagogy)*, 4, 8–16 (in Ukr.)
4. Ignatov, V. G. (2000). Creative activity of a teacher : requirements of modernity. *Science and modernity (Nauka i suchasnist')*. Collection of scientific works. Lviv, 2, 49–53 (in Ukr.)
5. Kirichok, I. I. (2002). Creativity – basis of preparation of the teacher. *Naukovi zapisky Niginskogo dergavnogo pedagogichnogo universitetu imeni M. Gogolya (Scientific notes of the Nizhyn state pedagogical University named after M. Gogol)*, 4, 63–65 (in Ukr.)
6. Kirichuk, N. A. (1989). Formation of the creative personality of the teacher. Kyiv (in Ukr.)
7. Pidlasie, I. P. (1998). Diagnosis and examination of pedagogical projects in: textbook. Kyiv: Ukraine (in Ukr.)
8. Savchenko, A. Ya. (1997). Didactics of primary schools: textbook [for students of pedagogical faculties]. Kyiv: Abris (in Ukr.)
9. Sidorenko, T. D. (2001). Creativity in teaching. *Ridna shkola (The native school)*, 5, 55–56 (in Ukr.)
10. Sysoeva, S. A. (2000). Training teachers to the formation of the creative personality of the student. Kiev: SDOU (in Ukr.)
11. Sukhomlinsky, V. A. (1977). Problems of education fully developed personality: in 5 toms. Kyiv: the Soviet school, vol. 1, 59–218 (in Ukr.)

Abstract. *Yesina N. O. Creativity as a component of innovative pedagogical activity of the future teacher.*

Introduction. *The increased social role of the individual, the relevance of the trends of humanization and democratization of society, require the formation of a creative personality. To educate such a person may be a teacher who is in a creative search, produces original ideas, adopts innovative solutions in solving pedagogical problems is the researcher who is able to innovative pedagogical activity.*

Purpose *is to clarify the nature of "creativity", justifying it as a component of innovative pedagogical activities.*

Results. *The article deals with the concept of «innovation» as «the process of creation», distribution and use of new methods (innovation) for the solution of educational problems that still resolved differently. «Creativity» manifested in the opening of a new for themselves, identifying teacher variant unconventional ways of solving problems. «Pedagogical work» as emotionally colored-centered developmental interaction of its improvement, acquisition of knowledge and skills of pedagogical work, mastery of creative skills in forming creative individual student in the educational process. «Creative teacher» as a creative person with a high degree of motivation, personality traits and creative skills that contribute to successful artistic careers, and to train a new and original. Innovative teaching activities, based on understanding of practical teaching experience focused educational activities focused on change and development of the educational process to achieve higher results, obtaining new knowledge, formation of a qualitatively different educational practices. Pedagogical work is teacher adoption and implementation of optimal innovative solutions in varying conditions of the educational process. Identified stages of educational activities, passing that it can acquire experience innovation and creativity when it is able to detect educational problems, they interpret and solve new, unconventional way. the level of creativity that lead to innovation as part of its educational activities is described.*

Conclusion. *The analysis of the studies leads to the conclusion that creativity is a component of innovative pedagogical activity of the future teachers of detection is due to the presence of certain creative abilities, character characteristics, and the result of creation, formation and realization of new ideas that in the conditions of higher pedagogical educational institutions.*

Key words: *innovation; experience innovation; creativity; pedagogical creativity; creative teacher; structure of innovative pedagogical activity; stages of teaching activities; levels of creativity.*

Одержано редакцією 1.03.2016
Прийнято до публікації 4.03.2016

УДК 354+316.35

Калініна Г. М.,
аспірантка, Інститут педагогіки НАПН України

КРАУДСОРСИНГ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ

Анотація. *Розглянуто проблему неадекватного випереджального розвитку інформаційних технологій, соціальних мереж, інформаційних ресурсів управлінського призначення, управлінських інструментів з їх повільним опануванням і впровадженням керівниками у практику управлінської діяльності. Схарактеризовано сутність, зміст, концепти поняття «краудсорсинг», його переваги і недоліки як інноваційного управлінського інструменту на концептуальних засадах конвергенції. Наведено можливості застосування краудсорсингових технологій у державній і соціальній сферах, зокрема в управлінні освітою для гармонізації відносин «громадяни-суспільство-держава», модернізації державно-громадського управління, підвищення ефективності дій керівників, конкурентоздатності та іміджу закладів освіти, активного «громадянського опору» щодо руйнівних або негативно забарвлених державних чи регіональних практик та ініціатив.*

Ключові слова: *мережа Інтернет; Інтернет-технології; краудсорсинг; інтелектуальне співробітництво; «ресурси натовпу»; соціальний капітал; генерація ідей; громадсько-державне управління; технологія; громадсько активна Інтернет-спільнота.*

Постановка проблеми. *Виклики і багатовимірність розвитку сучасного інформаційного суспільства зумовлюють застосування на практиці новаційних концепцій управління та управлінських інформаційних технологій задля покращання*